

CORK 2.0 DEKLARÁCIA

“Lepší život vo
vidieckych oblastiach”

Neoficiálny preklad láskavo poskytla Európska komisia.

***Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede na vaše otázky
o Európskej únii.***

**Bezplatné telefónne číslo (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(* Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní perátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2016.

Print ISBN 978-92-79-63443-7 doi:10.2762/44338 KF-01-16-997-SK-D
PDF ISBN 978-92-79-63408-6 doi:10.2762/409917 KF-01-16-997-SK-N

© Európska únia, 2016

Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

CORK 2.0 Deklarácia 2016

“Lepší život vo vidieckych oblastiach”

Aspekty

Na stretnutí vychádzajúci	v Corku (Írsko) od 5. do 6. septembra 2016 z vyhlásenia z Corku z roku 1996 „Životaschopný vidiek“, ktoré vypracovali účastníci Európskej konferencie o rozvoji vidieka v Corku (Írsko),
zvažujúci	klúčovú úlohu vidieckych oblastí a komunít pri vykonávaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja OSN, ako aj záverov 21. výročnej konferencie zmluvných strán (COP 21) Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC),
vedomí si	hospodárskej, environmentálnej a sociálnej rozmanitosti vidieckej Európy, ktorá je domovom viac ako polovice obyvateľstva EÚ a pokrýva viac ako tri štvrtiny jej územia, a významu vidieckych oblastí pri zachovaní rozmanitosti prírodnej a kultúrnej krajiny a dedičstva Európy,
presvedčení	o tom, že mestské centrá a vidiecke oblasti a ich obyvatelia disponujú rôznymi, avšak doplnkovými aktívami a že zlepšené prepojenia a partnerstvá medzi nimi sú dôležitými predpokladmi pre ekonomickú životaschopnosť, environmentálne správanie a sociálnu súdržnosť Únie ako celku,
presvedčení	o hodnote vidieckych zdrojov schopných zabezpečiť udržateľné riešenia súčasných a budúcich spoločenských výziev, ktoré sú relevantné pre všetkých občanov Únie, ako napríklad zaistenie bezpečného a udržateľného prísunu kvalitných potravín, rozvoj obehového hospodárstva, rozšírenie biohospodárstva, podpora efektívneho využívania zdrojov, boj proti zmene klímy a zníženie závislosti od fosílnych palív,
očakávajúci	rastúcu závislosť vidieckeho hospodárstva a vidieckych podnikov od digitalizácie, ako aj znalostných pracovníkov, ktorí najlepšie využívajú digitálnu transformáciu a zvyšujú vidiecku produkciu udržateľným spôsobom,
presvedčení	o tom, že hospodársky rast a udržateľnosť sa vzájomne nevylučujú a je možné ich podporiť inováciami, ktoré musia byť prístupné pre vidieckych podnikateľov, poľnohospodárov a lesníkov, a ktoré sa môžu týkať technológií, postupov, procesov, sociálnych a organizačných záležitostí a môžu byť založené na výskume alebo na interaktívnych prístupoch zdola nahor,
znepokojení	vyľudňovaním vidieka a odchodom mladých ľudí a potrebou zachovať vidiecke oblasti a komunity (vidiecku krajinu, poľnohospodárske podniky, malé a veľké obce) ako miesta príťažlivé pre život a prácu, a to zlepšením prístupu vidieckych občanov k službám a príležitostiam a podporou podnikania v tradične vidieckych oblastiach, ako aj v nových hospodárskych odvetviach,

presvedčení	o dôležitosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva pre hospodárstvo Únie a o tom, že s nimi súvisiace hodnotové reťazce predstavujú hnaciu silu pre rast vidieka, ktorá povedie k vytvoreniu pracovných miest a živobytia pre desiatky miliónov Európanov, a to najmä vo vidieckych oblastiach a zvyčajne pri pracovných miestach, ktoré nie je možné premiestňovať,
vedomí si	úlohy poľnohospodárstva a lesného hospodárstva pri formovaní krajiny a dôležitosti poľnohospodárov a lesníkov ako správcov vidieckej krajiny a hlavných poskytovateľov environmentálnych verejných statkov a služieb súvisiacich s biodiverzitou, pôdou, vodou a opatreniami v oblasti klímy,
vedomí si	potreby silného dôrazu na územie v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorá pôsobí v súčinnosti s ostatnými politikami EÚ a zameriava sa na relevantné výsledky pre obyvateľov vidieka a spoločnosť ako celku,
odhodlaní	posilniť integráciu miestnych iniciatív a vidieckeho budovania kapacít pri tvorbe hlavných politík EÚ, a to najmä prostredníctvom prístupov zdola nahor v rámci miestneho rozvoja, akými sú napríklad iniciatíva LEADER a miestny rozvoj vedený komunitou,
odhodlaní	zabezpečiť účasť aktérov v oblasti rozvoja vidieka a zainteresovaných strán v súlade s európskym kódexom správania pre partnerstvo,
zvažujúci	stanovisko Európskeho výboru regiónov týkajúce sa inovácie a modernizácie vidieckeho hospodárstva, stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k programom rozvoja vidieka, ako aj hodnotné úvahy iných vidieckych zainteresovaných skupín v súvislosti s vyhlídkami v oblasti rozvoja vidieka a poľnohospodárstva,
istí si	klúčovou úlohou spoločnej poľnohospodárskej politiky a politiky rozvoja vidieka so zameraním na výsledky a s posilneným strategickým prístupom ako nástroja pri dosahovaní priorít EÚ,
odhodlaní	zabezpečiť zásadu subsidiarity, ako aj zjednodušenie a transparentnosť tvorby politiky,

Politické usmernenia

my, účastníci 2. Európskej konferencie o rozvoji vidieka v Corku, vyhlasujeme, že inovatívna, integrovaná a inkluzívna vidiecka a poľnohospodárska politika v Európskej únii by mala vychádzať z týchto desiatich politických usmernení:

Bod 1:

Podpora prosperity vidieka

Potenciál vidieka zabezpečiť inovatívne, inkluzívne a udržateľné riešenia pre súčasné a budúce spoločenské výzvy, ako sú napríklad hospodárska prosperita, potravinová bezpečnosť, zmena klímy, riadenie zdrojov, sociálne začlenenie a integrácia migrantov, by si zaslúžil viac uznania. Mechanizmus preskúmania vplyvu na vidiek by mal zabezpečiť, aby sa táto skutočnosť zohľadnila v politikách a stratégiách Únie. Vidiecke a poľnohospodárske politiky by

prostredníctvom vykonávania integrovaných stratégií a viacodvetvových prístupov mali budovať identitu a dynamiku vidieckych oblastí. Podporovať by mali diverzifikáciu a podnikanie, investovanie, inovácie a zamestnanosť. Taktiež by mali pridať hodnotu vidieckej identite a zlepšiť udržateľnosť, sociálne začlenenie a miestny rozvoj, ako aj odolnosť poľnohospodárskych podnikov a vidieckych komunít.

Bod 2:

Posilnenie vidieckych hodnotových reťazcov

Politiky Únie by sa mali zamerať na integrovaný prístup k rozvoju a posilneniu vidieckych hodnotových reťazcov a miestnych výrobných sietí. Mali by odzrkadľovať vznikajúce podnikateľské príležitosti pre poľnohospodárske, lesné a vidiecke podniky súvisiace s obehovým a ekologickým hospodárstvom ako aj hospodárstvom bez použitia fosílnych palív. Zohľadniť sa taktiež musia rastúce obavy spotrebiteľov týkajúce sa kvality

výrobkov a výrobných procesov, a ich dopyt po zdravých potravinách. Politiky musia podporovať nové prístupy k horizontálnej a vertikálnej integrácii, ktoré zabezpečujú spravodlivé a transparentné zmluvné vzťahy v rámci dodávateľského reťazca a právne možnosti na organizáciu kolektívnych akcií poľnohospodárov. Poľnohospodári by mali mať k dispozícii efektívne nástroje na riadenie rizík.

Bod 3: Investície do vidieckej životaschopnosti a vitality

Podpora Únie v oblasti investícií vo vidieckych oblastiach by mala byť zameraná na vytváranie pridanej hodnoty pre spoločnosť. Investície do rozvoja podnikania, verejných a súkromných služieb, základnej infraštruktúry a budovania kapacít by mali prispievať k dosiahnutiu spoločných cieľov EÚ, najmä v súvislosti s vytváraním pracovných miest a ekologickým a inkluzívnym rastom. Takisto by mali zabezpečiť sebestačné iniciatívy, ktoré podporujú konkurencieschopné a rôznorodé poľnohospodárstvo a vidiecke hospodárstvo. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať

prekonaniu digitálnej priepasti a rozvoju možností, ktoré ponúka prepojitelnosť a digitalizácia vidieckych oblastí. Politiky by mali podporovať vidiecku kvalitu života a reagovať na túžbu vidieckej mládeže po rozmanitom a dobre ohodnotenom zamestnaní, ako aj uľahčovať generačnú výmenu. Je potrebné vyvinúť úsilie na rozšírenie dosahu, rozsahu a vplyvu financovania prostredníctvom inovatívnych finančných nástrojov. Podpora Únie by mala posilniť väzby medzi vidieckymi a mestskými oblasťami a zosúladiť ich trvalo udržateľný rozvoj.

Bod 4: Zachovanie vidieckeho prostredia

Obhospodarovanie pôdy je kľúčovým medzičlánkom medzi občanmi a životným prostredím. Politiky musia motivovať poskytovanie environmentálnych verejných statkov vrátane zachovania európskeho prírodného a kultúrneho dedičstva. Pozostávajú z bohatej rozmanitosti flóry a fauny a výhod krajiny, ktoré vo veľkej miere závisia od poľnohospodárskych a lesníckych

systémov. Opatrenia odmeňujúce poskytovanie environmentálnych verejných statkov a služieb by mali odzrkadľovať rôznorodosť miestnych podmienok. Vlastná hodnota vidieckeho životného prostredia predstavuje výhodu pre miestny hospodársky rozvoj, ekoturizmus, zdravý životný štýl, identitu potravín a budovanie značiek, ako aj propagáciu vidieka ako rekreačnej oblasti.

Bod 5: Riadenie prírodných zdrojov

Reakciou na zvýšený tlak na prírodné zdroje vyplývajúci z rastúceho dopytu po potravinách, krmive, vláknach a biomateriáloch by mali byť koordinované medziodvetvové politické opatrenia. Zabezpečiť by mali udržateľné riadenie prírodných zdrojov, ako sú voda, pôda a tiež biodiverzitu, čiže základné prostriedky poľnohospodárskej a lesníckej výroby. Je potrebné zvrátiť stratu genetickej diverzity a prostredníctvom primeraných opatrení vo verejnom a súkromnom

sektore zaistiť zachovanie a udržateľné využívanie rastlinných a živočíšnych genetických zdrojov. Treba rozvíjať a presadzovať inovatívne a vedecky podložené riešenia, ktoré umožňujú vyššiu produkciu z menšieho množstva zdrojov, a zároveň zabezpečiť dostupnosť prírodných zdrojov aj pre budúce generácie. Mali by sa vytvoriť efektívne formy výmeny poznatkov a poradenstva a podporiť zavedenie dobre navrhnutých systémov obhospodarovania pôdy.

Bod 6:

Podpora opatrení v oblasti klímy

Podpora sa musí vzhľadom na naliehavú potrebu riešiť problém v oblasti klímy vo vidieckych a mestských oblastiach zamerať na vykonávanie efektívnych stratégií zmierňovania zmeny klímy a adaptácie. Vo vidieckych oblastiach existuje značný priestor na sekvestráciu a uloženie oxidu uhličitého. Opatrenia musia presiahnuť rámec riešení na základe uhlíka a mali by podporovať zdravé riadenie živín a hospodárskych zvierat.

Poľnohospodárov a lesníkov je potrebné povzbudzovať, aby poskytovali služby v oblasti klímy a zapojili sa do adaptačného úsilia. Vhodnými investičnými plánmi by sa mal rozvíjať aj potenciál vidieckych oblastí vyrábať udržateľnú energiu z obnoviteľných zdrojov a biomateriálu. Prioritou by sa mal stať aj rozvoj obehového hospodárstva a postupné využívanie biomateriálov.

Bod 7:

Stimulácia znalostí a inovácií

Vidiecke komunity sa musia zapojiť do znalostnej ekonomiky, aby mohli plne využiť pokrok vo výskume a vývoji. Na zabezpečenie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych prínosov musia mať vidiecke podniky všetkých typov a veľkostí vrátane poľnohospodárov a lesníkov prístup k vhodným technológiám, najnovším spôsobom prepojitelnosti, ako aj novým nástrojom riadenia. Pre rozvoj potrebných zručností je nevyhnutné intenzívnejšie zamerať politiku na sociálnu inováciu, učenie, vzdelávanie, poradenstvo a odbornú prípravu. Okrem toho by

tieto opatrenia mali byť doplnené partnerskými výmenami, nadväzovaním kontaktov a spoluprácou medzi poľnohospodármi a vidieckymi podnikateľmi. Potreby a prínosy vidieckych oblastí by mali byť jasne zohľadnené vo výskumnom pláne Európskej únie. Odvetvie, výskumníci, odborníci, poskytovatelia znalostí, občianska spoločnosť a subjekty verejného sektora musia užšie spolupracovať s cieľom lepšie využívať a zdieľať príležitosti vyplývajúce z vedeckého a technického vývoja.

Bod 8:

Posilnenie riadenia vidieka

V prípade potreby treba poskytovaním technickej pomoci a odbornej prípravy, spoluprácou a nadväzovaním kontaktov posilniť administratívnu kapacitu a efektívnosť regionálnych štátnych správ, miestnych samospráv a komunitných skupín. V snahe podnieť potenciál vidieka by sa na základe úspechu iniciatívy LEADER a európskeho partnerstva v oblasti inovácií v poľnohospodárstve mali odštartovať iniciatívy s prístupom zdola nahor a miestne iniciatívy. Štruktúra SPP musí byť založená na spoločnom strategickom a programovom rámci, vďaka

ktorému sa všetky intervencie zamerajú na jasne vymedzené hospodárske, sociálne a environmentálne ciele. Tie by mali vychádzať z potrieb a cieľov jednotlivých území a mali by rešpektovať zásadu partnerstva. Zvýšiť sa musí dosah, rozsah a vplyv financovania prostredníctvom rozšíreného rozvoja a využívania finančných nástrojov. Vidiecke a poľnohospodárske politiky musia prichádzať do kontaktu so širším kontextom vnútroštátnych a regionálnych stratégií a pôsobiť v súčinnosti a v súlade s inými politikami.

Bod 9:

Zlepšovanie vykonávania politík a ich zjednodušovanie

Pri vytváraní a vykonávaní politík je nevyhnutná flexibilita a lepšie zameranie, zároveň to však nesmie viesť k zbytočnej zložitosti. Prioritnou oblasťou sú iniciatívy zamerané na obnovenie a budovanie dôvery zainteresovaných strán. Je nesmierne dôležité naďalej zefektívňovať regulačný rámec spoločnej poľnohospodárskej politiky a ďalej zjednodušovať jej vykonávanie. Navyše je potrebné vypracovať inteligentné administratívne nástroje a postupy, ktoré znížia

administratívnu záťaž prijímateľov a národných a regionálnych správ. Dôležitý predpoklad v rámci požiadaviek a sankcií predstavuje proporionalita. Vysokú prioritu musí mať zavedenie elektronickej správy vecí verejných pri riadení podporných programov a široké uplatnenie zjednodušených možností vykazovania nákladov. Je potrebné posilniť subsidiaritu a proporionalitu v rámci zdieľaného hospodárenia s finančnými prostriedkami a príslušné kontrolné systémy.

Bod 10:

Zlepšenie výkonnosti a zodpovednosti

Politiky musia byť zodpovedné a vhodné na daný účel. Verejná podpora poľnohospodárstva a vidieckych oblastí musí podliehať spoľahlivému systému sledovania a hodnotenia. Týkať by sa mal prínosov opatrení, efektívnosti nákladov a posúdenia plnenia cieľov politiky.

Zainteresované strany musia mať významnejšiu úlohu pri posudzovaní výkonu prostredníctvom partnerského učenia a preskúmania výkonnosti. Občania a daňovníci očakávajú, že budú informovaní o výkonnosti a výsledkoch politiky. Tieto očakávania je potrebné naplniť.

Záver

My, účastníci 2. Európskej konferencie o rozvoji vidieka v Corku, naliehavo žiadame tvorcov politiky Európskej únie o:

- zlepšenie informovanosti verejnosti o potenciáli vidieckych oblastí a zdrojov umožňujúcich riešenie širokej škály hospodárskych, sociálnych a environmentálnych výziev a príležitostí, z ktorých by mali prospech všetci občania Európskej únie,
- investície do identity vidieckych komúní, potenciálu vidieckeho rastu a zatriktívnenia života a práce vo vidieckych oblastiach pre ľudí v rôznych fázach života,
- využitie tohto podnetu a ďalší rozvoj poľnohospodárskej a vidieckej politiky smerom k jednoduchému a flexibilnému prístupu orientovanému na výsledky, ktorý by bol založený na partnerstve a odzrkadľoval by ciele Únie, ako aj miestne potreby a ašpirácie,
- systematické preskúmanie ďalších makropolitík a sektorových politík cez optiku vidieckych oblastí, pri zohľadnení potenciálnych a skutočných vplyvov a dôsledkov na vidiecku zamestnanosť a možnosti rastu a rozvoja, dobré podmienky v spoločnosti a kvalitu životného prostredia vidieckych oblastí a komúní,
- podporu tohto 10-bodového programu a začlenenie jeho vízie a usmernení do tvorby budúcich politík.

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- jeden kus:
prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- viac kusov alebo plagátov/máp:
na zastúpeniach Európskej únie (http://ec.europa.eu/represent_sk.htm); v delegáciách,
ktoré sídlia v nečlenských krajinách EÚ (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sk.htm);
kontaktovaním služby Europe Direct (http://europa.eu/contact/index_sk.htm);
na bezplatnom telefónnom čísle 00 800 6 7 8 9 10 11 (v rámci EÚ) (*).

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Úrad pre publikácie

<https://enrd.ec.europa.eu>

Financovala:

